

Senareläggning av premiepensionens efterlevandeskydd före pensionstid

Sammanfattning

I betänkandet behandlar utskottet regeringens proposition 2002/03:14 Senareläggning av premiepensionens efterlevandeskydd före pensionstid.

I propositionen föreslås att starten för det efterlevandeskydd före pensionstid som finns inom ramen för premiepensionssystemet senareläggs ytterligare två år och att möjligheten att teckna sig för skyddet därmed inte skall öppnas förrän år 2005. Skälet härtill är att det alltjämt råder stor osäkerhet beträffande skyddets ekonomiska hållbarhet och att beredningen av frågan om hur reglerna för skyddet kan behöva ändras har tagit mer tid i anspråk än vad som förutsågs.

Inga motioner har väckts med anledning av propositionen.

Utskottet tillstyrker regeringens förslag.

Innehållsförteckning

Sammanfattning.....	1
Innehållsförteckning	2
Utskottets förslag till riksdagsbeslut.....	3
Utskottets överväganden	4
Senareläggning av efterlevandeskydd	4
Förteckning över behandlade förslag.....	6
Regeringens lagförslag	7

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

Senareläggning av efterlevandeskydd

Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (1998:675) om införande av lagen (1998:674) om inkomstgrundad ålderspension.

Stockholm den 3 december 2002

På socialförsäkringsutskottets vägnar

Tomas Eneroth

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Tomas Eneroth (s), Sven Brus (kd), Ronny Olander (s), Sten Tolgfors (m), Bo Könberg (fp), Anita Jönsson (s), Mona Berglund Nilsson (s), Ulla Hoffmann (v), Mariann Ytterberg (s), Anita Sidén (m), Lennart Klockare (s), Linnéa Darell (fp), Birgitta Carlsson (c), Kerstin Kristiansson Karlstedt (s), Anna Lilliehöök (m), Göte Wahlström (s) och Mona Jönsson (mp).

Utskottets överväganden

Senareläggning av efterlevandeskydd

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bör bifalla regeringens förslag om att premiepensionens efterlevandeskydd före pensionstid senareläggs ytterligare två år och kan väljas först år 2005.

Gällande bestämmelser

Enligt reglerna för efterlevandeskyddet före pensionstid får detta tecknas utan föregående hälsokontroll. I syfte att begränsa risken för moturval gäller som huvudregel en karenstid om ett år från den enskildes ansökan innan efterlevandeskyddet börjar gälla. Vid dödsfall orsakat av en olycka krävs däremot inte någon karenstid. Någon karenstid krävs inte heller om pensionsspararen ansöker om skyddet innan han eller hon fyllt 50 år och inom tre månader före ansökan ingått äktenskap eller fått ett barn. I båda dessa fall börjar skyddet att gälla från månadskiftet efter ansökan. Vidare gäller att om en pensionssparare ansöker om efterlevandeskydd när han eller hon fyllt 50 år får sådant skydd meddelas endast efter en sådan familjehändelse som nyss angetts. Från denna begränsning i rätten för äldre personer att över huvud taget teckna efterlevandeskyddet görs emellertid i sin tur ett undantag. Detta innebär att under tiden januari–april 2003 får även de som fyllt 50 år vid ansökningstillfället meddelas skyddet utan en föregående familjehändelse.

Premiepensionssystemet skall vara självfinansierat och Premiepensionsmyndighetens (PPM) kostnader för sin verksamhet skall finansieras genom avgifter från pensionsspararna. Detta gäller således även beträffande efterlevandeskyddet före pensionstid.

Propositionen

Inom ramen för premiepensionssystemet skall PPM enligt lag erbjuda pensionsspararen möjlighet att teckna ett efterlevandeskydd för sin familj. Av propositionen framgår att tillämpningen av reglerna för efterlevandeskyddet före pensionstid tidigare skjutits fram till år 2003 eftersom det förelåg stor risk för att den nuvarande utformningen av efterlevandeskyddet skulle leda till ett betydande ekonomiskt underskott för den delen av PPM:s försäkringsrörelse (prop. 2001/02:49, bet. 2001/02:SfU7, rskr. 2001/02:86). I propositionen anges att PPM bedömde att underskottet kunde komma att uppgå till belopp i storleksordningen 100 miljoner kronor per år från och med år 2003.

I anslutning till senareläggningen uppdrog regeringen åt PPM att göra en fördjupad analys av och lämna förslag till ändring av bestämmelserna. Regeringen angav i beslutet att förslaget så långt som möjligt skall leda till ett skydd som tillgodoser de intressen som låg bakom ålderspensionsreformens tidigare beslut, men med en mindre grad av ekonomisk risk.

PPM har i februari 2002 redovisat till regeringen att riskerna för ett betydande ekonomiskt underskott för skyddet är så stora att det finns anledning att innan reglerna börjar tillämpas utreda om och i så fall på vilka villkor ett efterlevandeskydd före pensionstid bör erbjudas inom premiepensionssystemet.

Regeringen delar alltså bedömningen att det råder stor osäkerhet om de ekonomiska konsekvenserna av premiepensionens efterlevandeskydd i dess nuvarande utformning. Beredningen av frågan om hur reglerna för skyddet kan behöva ändras har tagit mer tid i anspråk än vad som förutsågs. Det fordras således enligt regeringen ytterligare tid för att genomföra en fördjupad analys av de olika modeller för hur en modifierad lösning för ett efterlevandeskydd bör se ut och att arbeta fram förslag till nya bestämmelser för detta.

I propositionen anförs att när uppskovstidens längd bestäms måste hänsyn tas till den tid som beräknas åtgå för den ytterligare analys och de överväganden som nyss beskrivits samt för, i förekommande fall, hörande av Lagrådet. Dessutom måste beaktas den tidsrymd som PPM behöver för att förbereda starten för ett förnyat skydd.

I propositionen föreslås att också den extra möjlighet som finns för pensionssparare som fyllt 50 år att gå in i efterlevandeskyddet när systemet startar bör flyttas fram till början av år 2005.

Förslagen i propositionen, som har utarbetats efter samråd med Genomförandegruppen, syftar således endast till att ytterligare skjuta på tidpunkten för när reglerna om efterlevandeskydd skall börja tillämpas.

Utskottets ställningstagande

Utskottet, som konstaterar att regeringens förslag inte föranlett någon motion, tillstyrker propositionen.

BILAGA 1

Förteckning över behandlade förslag

Propositionen

I proposition 2002/03:14 Senareläggning av premiepensionens efterlevandeskydd före pensionstid har regeringen (Finansdepartementet) föreslagit att riksdagen antar det i propositionen framlagda förslaget till lag om ändring i lagen (1998:675) om införande av lagen (1998:674) om inkomstgrundad ålderspension.

Lagförslaget återfinns som bilaga 2 till betänkandet.

BILAGA 2

Regeringens lagförslag

Förslag till lag om ändring i lagen (1998:675) om införande av lagen (1998:674) om inkomstgrundad ålderspension

Härigenom föreskrivs att 25 § lagen (1998:675) om införande av lagen (1998:674) om inkomstgrundad ålderspension skall ha följande lydelse.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*25 §¹

Bestämmelserna i 10 kap. 1–6, 11 och 12 §§ samt 12 kap. 4–8 §§ lagen (1998:674) om inkomstgrundad ålderspension skall inte tillämpas före år 2003 i fråga om premiepension till efterlevande enligt 10 kap. 1 § samma lag.

Föreskrifterna i 10 kap. 1 § andra stycket samma lag skall inte tillämpas i fråga om ansökningar som kommer in till myndigheten före den 1 maj 2003.

Bestämmelserna i 10 kap. 1–6, 11 och 12 §§ samt 12 kap. 4–8 §§ lagen (1998:674) om inkomstgrundad ålderspension skall inte tillämpas före år 2005 i fråga om premiepension till efterlevande enligt 10 kap. 1 § samma lag.

Föreskrifterna i 10 kap. 1 § andra stycket samma lag skall inte tillämpas i fråga om ansökningar som kommer in till myndigheten före den 1 maj 2005.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2003.

¹ Senaste lydelse 2001:1062.